

HANDLINGSPLAN FOR MENNESKER MED FUNKSJONSNEDESETTELSER

BYDEL GRÜNERLØKKA

Vedtatt i Bydelsutvalget 10.02.2011

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse ble vedtatt i bystyresak 297/09 og gjelder for 2010-2011. Bystyret har vedtatt at alle virksomheter i Oslo kommune skal utarbeide egne handlingsplaner for mennesker med funksjonsnedsettelse. ”Hver virksomhet må følge opp sitt ansvarsområde og utarbeide sine egne tiltak knyttet til fokusområder i denne planen innen 2010.”

Alle virksomheter skal utarbeide egne handlingsplaner for mennesker med funksjonsnedsettelse med konkrete tiltak på Oslo kommunes satsningsområder.

Arbeidet, oppbygningen og utformingen av planen er gjort i tråd med Oslo kommunes veileder for utarbeidelse av virksomhetenes handlingsplaner.

Bydelens handlingsplan tar derfor utgangspunkt i Oslo kommunes innsatsområder: Kunnskap om funksjonshemmede, rehabilitering og habilitering, Arbeid og sysselsetting, bolig, individuell plan, transport og frivillighet.

Hvert innsatsområde innledes med en kort begrepsavklaring og Oslo kommunes målsetting for området. Deretter følger bydelens egne målsettinger og tiltak for området.

1.2 Føringer, målgruppe og overordnede mål for planen

Handlingsplanen tar utgangspunkt i føringene i Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse og skal bygge på grunntankene respekt, menneskeverd og likeverd.

Målgruppe for handlingsplanen er alle med funksjonsnedsettelse som bor i og/ eller er ansatt i Bydel Grünerløkka.

Hovedmål for handlingsplanen er i følge Oslo kommunes veileder:

- *Å legge forholdene til rette for at mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne ha et mest mulig selvstendig liv med deltagelse og likestilling i Oslo*
- *Bidra til at mennesker med funksjonsnedsettelse behandles som likeverdige og med respekt.*

Planen må ses i sammenheng med bydelens strategiske plan 2008- 2011, plan for universell utforming, plan for psykisk helse, rusmiddelpolitisk handlingsplan, handlingsplan for opplæring, kompetanseutvikling og likeverd, folkehelseplan og handlingsplan for barn og unge i vanskelige livssituasjoner og boligsosial handlingsplan.

1.3 Begrepsavklaring

Med nedsatt funksjonsevne menes tap eller skade på en kroppsdel eller en av kroppens funksjoner. En funksjonsnedsettelse behøver ikke resultere i begrensninger i samfunnsmessig deltagelse.

Funksjonshemming oppstår først når det foreligger et gap mellom individets forutsetninger og omgivelsenes utforming eller krav til funksjon på områder som er vesentlig for etablering av selvstendighet og sosial tilværelse.

Funksjonshemming er altså ikke bare knyttet til individuelle egenskaper og biologiske forhold, men også i større eller mindre grad til situasjonen og omgivelsene. Omgivelsenes utforming og den konkrete situasjon vil være bestemmende for hvilken grad den enkelte opplever å være funksjonshemmet.¹

2.0 Situasjonsbeskrivelse Bydel Grünerløkka – en mangfoldig bydel i endring.

Bydel Grünerløkka har 45 505 innbyggere per 01.01.10. Bydelen har de siste årene hatt en stor økning i innbyggertall, fra 2005- 2009 har det økt med 20,6 %.

Befolkningsutviklingen i bydelen viser stor vekst i unge voksne og barn, nedgang i eldre over 80 år.

Bydelen har både tettbebygde urbane områder og områder med småhus - og villabebyggelse. Flere store boligprosjekt er, og vil bli påbegynt, noe som fortsatt fører til stor vekst i befolkningen. Den gamle bebyggelsen i bydelen kan gi utfordringer med tilrettelegging, mange leiligheter er små og uten heis. Den nye boligmassen har ofte heis og er mer tilrettelagt enn den eldre bebyggelsen, men også her finnes det utfordringer. Bydelen har strøkgater med forretningsliv, parkområder og møteplasser både for frivillig aktivitet og som del av tjenesteytingen. Universell utforming er vesentlig for å gi alle like muligheter, både sosialt og fysisk. Bydelen har en egen handlingsplan for universell utforming.

Bydel Grünerløkka er en bydel der alle har like muligheter og samme rettigheter

Ulike løsninger er veien til helhet og likeverd. Bydelen skal ha kompetente og engasjerte medarbeidere som sikrer tilpassede tilbud i dialog med brukere og innbyggere. Videre ønsker bydelen gjennom sine tjenester å fremstå som inkluderende, forutsigbar, tydelig og redelig.

Dette er i tråd med Oslo Kommunes verdigrunnlag.

Bydelen har avtale om inkluderende arbeidsliv og har utviklet egen handlingsplan for inkluderende arbeidsliv som en delplan under bydelens ”Handlingsplan for opplæring, kompetanseutvikling og likeverd”.

Bydelen har et velutviklet tjeneste tilbud, men også her ser man en endring i forhold til befolkningsutviklingen. Det er økt behov for barnehageplasser og tiltak til barn og unge. Bydelens pleie, rehabilitering og - omsorgstjenester opplever en økning i yngre brukergruppe. Andel brukere i hjemmetjenesten under 67 år var i 2009 på 45 % mens snittet i Oslo var 33 %.

¹ Oslo kommunes veileder for utarbeidelse av handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelser.

Mer ansvar flyttes over fra spesialisttjenesten til førstelinjetjeneste. Det fører til at bydelen får brukere med mer sammensatte behov og endrede krav til utforming av tjenestene.

Organisatorisk er bydelen inndelt i to linjeavdelinger Oppvekstavdelingen og Helse - og sosialavdelingen og to stabsavdelinger HR - og administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen. Bydelsoverlegen er i stab under Bydelsdirektør.

3.0 Innsatsområder

3.1 Kunnskap om funksjonshemmede

Personer med nedsatt funksjonsevne utgjør en stor andel av befolkningen og andelen med funksjonstap øker med alderen. Mange møter samfunnsskapte og lite rasjonelle barrierer som kan oppleves som et hinder for aktivitet og deltagelse.

Diskriminerings – og tilgjengelighetsloven trådte i kraft 01.01.2009. Loven har bestemmelser om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne, blant annet når det gjelder ansettelse og rekruttering.²

I Oslo kommune skal:

- *Alle aktuelle virksomheter informere og skolere berørte ansatte om diskriminerings – og tilgjengelighetsloven innen 1. juli 2010.³*

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Følge diskriminerings – og tilgjengelighetsloven	<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre alle ansatte kjent med og bevisst på diskriminerings - og tilgjengelighetsloven 	Tjenesteledere	Forløpende
Bidra til å minske diskriminering i lokalmiljøet	<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre lokalmiljø oppmerksom på tiltak som kan hindre diskriminering gjennom tips fra Rådet for funksjonshemmede som legges ut på internettssidene. 	Sekretær for Rådet for funksjonshemmede	01.05. 11.
	<ul style="list-style-type: none"> • Tilgjengelighet for bevegelseshemmede knyttet til høringsuttalelsene for skjenkebevillinger 	Bydelsdirektør	Forløpende

² Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

³ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

3.2 Rehabilitering og habilitering

Når det gjelder rehabilitering og habilitering er det viktig å sikre virksomhetens kunnskap, kompetanse og kapasitet på dette området. Dette kan blant annet foregå ved at bydelene i større grad samarbeider med etatene, med hverandre og med eksterne aktører. Like viktig er samarbeidet med brukerne og brukerens pårørende i habiliterings- og rehabiliteringsarbeid.⁴

Oslo kommune skal:

- Legge til rette for vedlikehold, erfaringsutveksling og utvikling av kompetanse
- Legge til rette for brukermedvirkning, samarbeid med hjemmet og bidra til medvirkning fra foreldre/ pårørende/ foresatte.
- Styrke støttekontakt – og avlastningsordningen
- Arbeide for at tilbudet av helse – og sosialtjenester til funksjonshemmede og kronisk syke skal ha et omfang og en kvalitet som bidrar til selvstendighet og livskvalitet
- Ta initiativ til nødvendig koordinering mellom første – og andrelinjetjeneste⁵

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Legge til rette for tidlig tverrfaglig samarbeid	• Tidlig utnevning av koordinator og etablering av ansvarsgruppe	Tjenesteledere	Fortløpende
	• Utarbeidelse av individuell plan	Tjenesteledere	Fortløpende
	• Sammenslåing av fagavd. Ergo - fysioterapi med fagavd. Sykepleie	Seksjonssjef for hjemmetjenesten	Utført 2010
	• Videreutvikle rutiner for samarbeid på tvers av tjenestene	Avd. dir. Helse – og sosial, Avd. dir. Oppvekst.	Fortløpende
	• Samarbeid med instanser utenfor bydel	Avd. dir Helse- og sosial, Avd.dir Oppvekst	Fortløpende
Legge til rette for brukermedvirkning	• Utarbeide mål og tiltak i samarbeid med bruker.	Tjenesteledere	Fortløpende
	• Tilbud om ansvarsgrupper	Tjenesteledere	Fortløpende

⁴ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

⁵ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

	<p>for de som har behov for det.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dialog med bruker i utførelsen av tjenestene • Invitere brukerorganisasjoner til dialogmøte 	<p>Tjenesteledere</p> <p>Avd. dir Helse og sosialavd.</p>	<p>Fortløpende</p> <p>31.12.11</p>
Legge til rette for et meningsfylt og aktivt liv	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbud om støttekontakt/ treningskontakt etter behov • Tilby kurs i fysisk aktivitet for støttekontakter gjennom partnerskapsavtale med HEV og OIK • Videreutvikle bassengtilbudet og tilbudet om terapiridning for barn og unge • Kompetanseheving blant ansatte i tema – tilrettelagt fysisk aktivitet for alle barn og unge (Habiliteringsprosjektet) 	<p>Seksjonssjef Bestillerenheten.</p> <p>Seksjonssjef for Bestillerenheten.</p> <p>Leder for ergo – og fysioterapitjenesten for barn og unge</p> <p>Leder for ergo – og fysioterapitjenesten for barn og unge</p>	<p>Fortløpende</p> <p>01.01.11-31.12.11</p> <p>Fortløpende</p> <p>01.01.11-31.12.11</p>
Øke fokus på rehabilitering i eget hjem	<ul style="list-style-type: none"> • Hjemmetjenesten skal ha fokus på å gi hjelp til selvhjelp. • Utvikle modell/ metode for å yte rehabilitering. • Tydeliggjøring av målsetting i vedtak 	<p>Seksjonssjef hjemmetjenesten</p> <p>Seksjonssjef Hjemmetjenesten.</p> <p>Seksjonssjef Bestillerenheten</p>	<p>01.01.11-31.12.11.</p> <p>30.06.11</p> <p>01.06.11</p>
Øke omfang av rehabilitering i institusjon	<ul style="list-style-type: none"> • Rehabiliteringsplasser ved Sofienbergsenteret økes fra 7 til 17 plasser 	<p>Avd. dir. Helse- og sosial</p>	<p>01.01.2011</p>

Legge til rette for gode overganger i tjenestetilbudet mellom barnehage, skole og voksenlivet	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle koordinatorfunksjonen ved Fagsenteret for barn og unge • Nedsette arbeidsgruppe som utarbeider forslag til bedre koordinering for voksne og forslag til rutine for overføring av tjenestene fra barn og unge til voksne 	Seksjonssjef for FSBU Avd. dir. Helse- og sosial, Avd. dir. Oppvekst	Fortløpende 31.12.10
Utvikle samarbeidet med 2.linjetjenesten.	<ul style="list-style-type: none"> • Delta nettverkssamlinger i regi koordinerende rehab. enhet ved lokal sykehus / sektor • Delta ulike samarbeidsmøter barn/ unge ved Ullevål sykehus (OUS). • Følge eksisterende samarbeidsavtaler 	Seksjonssjef for bestillerenheten Seksjonssjef for FSBU Avd. dir. Helse – og sosial, Avd. dir Oppvekst.	Fortløpende Fortløpende Fortløpende

3.3 Arbeid og sysselsetting

For å øke funksjonshemmedes deltagelse i arbeidsliv og sysselsetting kreves en strategi som stimulerer den enkelte virksomhet til å ansette flere personer med funksjonsnedsettelse. Arbeid er en døråpner til en sosial arena, og til goder som for eksempel bedret økonomi og personrettigheter. Oslo kommune er en av landets største arbeidsplasser, og bør gå foran når det gjelder å tilrettelegge for ansettelse av funksjonshemmede. Oslo kommune skal gjennom sin personalpolitikk arbeide for å tilsette funksjonshemmede i stillinger.⁶

Oslo kommune skal:

- Som arbeidsgiver legge forholdene til rette for mennesker med funksjonsnedsettelse som ønsker seg arbeid.
- Øke kunnskapen om et mer inkluderende arbeidsliv i kommunens virksomheter
- Arbeide for at virksomhetene oppfordrer mennesker med nedsatt funksjonsevne til å søke stillinger der det er mulig
- Utarbeide informasjon til arbeidsgivere i kommunen om støtteordninger som finnes for tilrettelegging for funksjonshemmede på arbeidsplassen

⁶ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

- Sikre at virksomhetene innkaller minst en kvalifisert søker med nedsatt funksjonsevne, så sant det er noen slike søkere, til ansettelsesintervju ved utlysning av nye stillinger
- Dele statens målsetting om at 5 % av alle nyansatte de neste to årene skal være personer med nedsatt funksjonsevne.
- Sikre at alle bydeler, virksomheter og foretak i Oslo kommune overholder avtalen, med tilleggsavtale, om inkluderende arbeidsliv.⁷

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Gjøre bydelens IA plan kjent på alle sine tjenestesteder	<ul style="list-style-type: none"> • Planen er tilgjengelig på intranett • Tas jevnlig opp på avdelingsmøter 	<p>Avd. dir. HR</p> <p>Avdelingsdirektører</p>	<p>Fortløpende</p> <p>Fortløpende</p>
Følge bydelens IA plan for 2010, delmål 2; "Ansette flere personer med funksjonsnedsettelse".	<ul style="list-style-type: none"> • Oversikt over ansatte med behov for tilrettelegging: Tjenesteledere dokumenterer til avdelingsdirektør om arbeidet med ansatte med behov for tilrettelegging, som en del av HMS – arbeidet. Sikres gjennom HMS rapporteringssystem og logg for oppfølging av sykefravær. • Nyansettelser: Videreføre arbeidet som ble lagt ned i ansettelseskurs for ledere gjennom hele fjoråret, med fokus på bydelens personalpolitiske strategi. Ved ansettelse av personer med behov for tilrettelegging skal deres behov sikres gjennom bydelens ansettelsesrutine. • Krav om universell 	<p>Ansvarlig tjenesteleder/ ansvarlig avd. direktør</p> <p>HR avdelingen</p> <p>Prosjektansvarlig/</p>	<p>Ut i fra HMS rutine</p> <p>Fortløpende</p> <p>Fortløpende</p>

⁷ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

	utforming/diskrimineringsloven: Alle nye tjenestesteder og tjenestesteder som rehabiliteres/ombygges skal ha universell utforming med i planene for arbeidet med tanke på å kunne ta i mot ansatte med redusert funksjonsnivå.	tjenesteleder ved de ulike prosjektene Tjenesteledere	Fortløpende
Trygge ledere i arbeidsgiverrollen ved ansettelse av mennesker med funksjonsnedsettelse.	<ul style="list-style-type: none"> • Invitere brukerorganisasjoner til å informere om ansettelser av mennesker med funksjonsnedsettelse 	Avd. dir. HR	01.12.11
Ha arena for arbeidstrening	<ul style="list-style-type: none"> • Ha et variert tilbud med tiltaksplasser. 	Bydelsdirektør	Fortløpende

3.4 Bolig

Et trygt og godt sted å bo hører med til basale behov hos alle mennesker. Dersom personer med funksjonshemninger ikke selv greier å skaffe seg et tilrettelagt botilbud, må kommunen bidra til dette.⁸

Oslo kommune skal:

- *Ha differensiert boligtiltak og boformer tilpasset individuelle behov og utfordringer*
- *Bidra til at den statlige finansieringsordning for kjøp og etablering av egen bolig brukes aktivt*
- *I mindre grad samlokaliserte boliger for funksjonshemmede, og heller satse på tilrettelegging i etablerte boligområder.⁹*

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Ha differensierte boligtiltak og boformer	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide egen boligplan for bydelen som også inkluderer tiltak rettet mot funksjonshemmede 	Avd. dir. Helse- og sosial.	01.02.11

⁸ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

⁹ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

Bidra til at funksjonshemmede kan bo i boligen de har	<ul style="list-style-type: none"> Tilrettelegging av bolig ved Ergoterapitjeneste Tildele lån og tilskudd (behovsprøvd) 	<p>Seksjonssjef for hjemmetjenesten</p> <p>Seksjonssjef for NAV- sosial.</p>	<p>Fortløpende</p> <p>Fortløpende</p>

3.5 Individuell plan

Individuell plan er en lovfestet rettighet for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester. Tjenesteapparatet har i slike tilfeller plikt til å utarbeide individuell plan.

Ordningen er frivillig for brukere av koordinerte tjenester. Sentralt i ordningen er koordinatorkompetanse som gjør at brukeren eller pårørende får en person i tjenesteapparatet å forholde seg til.¹⁰

Oslo kommune skal:

- *Sørge for at informasjon om individuell plan er tilgjengelig for brukere og ansatte*
- *Ha en koordinator i aktuelle virksomheter med kompetanse på å koordinere brukernes behov*
- *Videreutvikle lokalt samarbeid med NAV*
- *Sikre at tjenester og tiltak i den enkeltes individuelle plan blir gjennomført som forutsatt.¹¹*

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Gjøre informasjon om IP lett tilgjengelig	<ul style="list-style-type: none"> Oppdatere informasjon om IP på bydelens nettsider 	Avd. dir. Helse - og sosial	Fortløpende
Øke kompetanse hos ansatte på å utarbeide IP og lede ansvarsgrupper	<ul style="list-style-type: none"> Bygge videre på allerede gjennomført opplæring/kurs 	Avd. dir. Helse - og sosial, Avd. dir. Oppvekst.	Fortløpende
	<ul style="list-style-type: none"> Utveksle erfaring og kompetanse mellom Oppvekst og Helse og sosialavdelingen 	Avd. dir. Helse - og sosial, Avd. dir. Oppvekst.	Fortløpende
	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle felles IP rutine for alle tjenestesteder 	Avd. dir. Helse - og sosial, Avd. dir. Oppvekst.	Fortløpende
	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle koordinatorrollen 	Seksjonssjefer	Fortløpende

¹⁰ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

¹¹ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

Samarbeide med sektorsykehus og sektorbydeler	<ul style="list-style-type: none"> Følge opp arbeid med individuell plan der dette er igangsatt ved innleggelse på sykehus 	Seksjonssjef Bestillerenheten Seksjonssjef FSBU	Fortløpende
	<ul style="list-style-type: none"> Delta i prosjekt for vurdering av web basert IP verktøy med sektor sykehus og sektorbydeler. 	Avd. dir. Helse- og sosial.	Fortløpende

3.6 Transport

Arbeidet med å forbedre adgang til kollektivtransport er et prioritert område og pågår løpende i kommunen. Ny teknologi, tilpasning og tilgjengeliggjøring av eksisterende tilbud kan gi flere mulighet til å benytte ordinær kollektivtransportordninger.¹²

Oslo kommune skal:

- Bruke universell utforming som bærende prinsipp og virkemiddel for å bedre tilgjengeligheten til transport*
- Arbeide for forbedring av alternative kollektivtransportordninger.¹³*

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Bedre tilgjengelighet for alle i lokalmiljøet	<ul style="list-style-type: none"> Følge lokal handlingsplan for universell utforming 	Bydelsdirektør	Fortløpende
	<ul style="list-style-type: none"> Bruke Rådet for funksjonshemmede som en aktiv part. 	Bydelsdirektør	Fortløpende

3.7 Frivillighet

Frivillige organisasjoner er viktige samfunnsdeltakere, og har en stor evne til å skape engasjement og fellesskap. Oslo kommune gir årlig økonomisk støtte til mange organisasjoner og ønsker å legge vekt på å utvikle samarbeidet mellom frivillige organisasjoner og kommunen.¹⁴

Oslo kommune skal:

- Videreutvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner for å bedre tilbud som inkluderer alle*

¹² Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

¹³ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

¹⁴ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

- *Legge til rette for at flere funksjonshemmede skal ha større mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet.*¹⁵

Bydel Grünerløkka skal	Tiltak	Ansvar	Frist
Legge til rette for fritidsaktiviteter for barn og voksne med funksjonsnedsettelse	<ul style="list-style-type: none"> • Inngå partnerskapsavtale med Oslo Idrettskrets 	Avd. dir. Helse- og sosial, Avd. dir. Oppvekst	Gjort nov 2010
	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle samarbeidet med lokale idrettslag om integrerte og tilrettelagte tilbud 	Avd. dir. Helse- og sosial, Avd. dir. Oppvekst	Fortløpende
	<ul style="list-style-type: none"> • Få oversikt over det aktivitetstilbudet som er i Bydelen 	Sekretær for Rådet for funksjonshemmede.	01.04.2011
	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med et eldresenter om tilbud for voksne med funksjonsnedsettelse 	Avd. dir. Helse- og sosial.	01.01.11-31.12.11.
Bidra til at frivillige organisasjoner inkluderer mennesker med funksjonsnedsettelse i sine tilbud.	<ul style="list-style-type: none"> • Ved tildeling av tilskudd legges det vekt på universell utforming og tilrettelegging for mennesker med funksjonsnedsettelse. 	Avd. dir. Oppvekst	01.05.11

¹⁵ Oslo kommunes handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse